

**Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
im. Zbigniewa Tylewicza w Poznaniu**

DORADZTWO ZAWODOWE

program zajęć edukacyjnych realizowany
w specjalnym przedszkolu oraz specjalnej szkole podstawowej

napisany na podstawie

ROZPORZĄDZENIA
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Z DNIA 12 LUTEGO 2019 r. W SPRAWIE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Przygotował :
SZKOLNY DORADCA ZAWODOWY

Koncepcja programu

Koncepcja programu została oparta na Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. W którym to możemy dojrzeć pewną prawidłowość związaną z faktem, iż dzisiejszy rynek pracy jest związany z ciągłymi zmianami. Na dzień dzisiejszy nie tylko globalizacja gospodarki, postęp informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów i dróg kształcenia, bezrobocie, sytuacja zdrowotna społeczeństwa, ale także wojna na Ukrainie, duża ilość uchodźców czy też inflacja powodują, iż szybkie przystosowanie się do zmian nie jest proste. Wszystkie te zjawiska powodują, iż uczeń Ośrodka kończący edukację w naszej szkole powinien być przygotowany do poruszania się na współczesnym rynku pracy, ale także do funkcjonowania na rynku z osobami z innej kultury społeczno-gospodarczej. Z tego względu Nasi absolwenci muszą zrozumieć, iż bez gotowości do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego kształcenia i doksztalcenia się, zdobywania nowych umiejętności – nie osiągną swoich celów zawodowo-edukacyjnych.

Patrząc na Naszego absolwenta w kontekście celów, musimy wspomnieć, iż powinien on posiadać umiejętność:

- podejmowania trafnych decyzji,
- dokonywania prawidłowych wyborów.

Musimy uświadamiać uczniom, iż planowanie nie jest jednorazową decyzją. To proces, z którym każdy człowiek styka się już od początku swojej edukacji. Z tego względu profesjonalne poradnictwo zawodowe, jest niezbędnym elementem tworzenia ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Zawarte w programie treści są tak skonstruowane, iż oprócz wiedzy teoretycznej pozwalają uczniom poznać świat pracy w sposób praktyczny. Wszystkie metody, sposoby i treści pozwalają na rozwój uczniów.

Podczas tworzenia treści programowych skupiono się na budowaniu relacji w grupie, ponieważ jest to umiejętność najbardziej ceniona, a co za tym idzie poszukiwana przez pracodawców.

Ogólne cele programu

Główne cele programu:

- Celem preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych jest:
 - zapoznanie z wybranymi zawodami: dzieci dowiadują się, czym zajmują się ludzie w ich najbliższym otoczeniu.

- kształtowanie postawy pracy: wpaja się dzieciom wartość pracy i motywuje je do działania.
- rozbudzanie zainteresowań: pobudza się i rozwija zainteresowania dzieci oraz ich uzdolnienia.
- rozwijanie słownictwa: dzieci poznają nazwy czynności i narzędzi związanych z różnymi zawodami.
- stymulowanie marzeń: zachęca się dzieci do marzeń o różnych ścieżkach kariery.
- Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.
- Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII specjalnej szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do planowania przy wsparciu rodziców i wychowawcy kariery z uwzględniając zasobów oraz informacje na temat rynku pracy, systemu edukacji i własnych możliwości.
- Przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej.
- Wspieranie rodziców w procesie doradczym, udzielanie informacji lub kierowanie do specjalistów.

Treści edukacyjne

Zajęcia w zakresie preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych i orientacji zawodowej w klasach I-III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej.

Oddziały przedszkolne

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolach, obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień oraz wspieranie uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Rodzaj/tematyka działań wynikająca z treści programowych	Metody i formy realizacji działań	Odbiorcy	Osoby współpracujące z przedszkolem	Terminy realizacji działań	Realizatorzy	Uwagi
Poznanie siebie Dziecko: 1.1 określa, co lubi robić; 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań; 1.3 określa, co robi dobrze; 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.	- rozmowy na temat zainteresowań oraz pozyskiwanie informacji o zainteresowaniach dzieci (również od rodziców) - stwarzanie okazji do poznawania swoich mocnych stron np: poprzez gry, udział w przedstawieniach, - Zabawy dzieci w kąciку zainteresowań, placu zabaw - wskazywanie mocnych stron, stosowanie pochwał za trud włożony w wykonanie pracy a nie tylko za efekt końcowy, - zachęcanie do swobodnego opowiadania o sobie - Udział w uroczystościach szkolnych przedszkolnych i szkolnych	- dzieci starsze i młodsze	- rodzice, nauczyciel religii, nauczyciel języka angielskiego, specjaliści na zajęciach dodatkowych	Rok szkolny	Wychowawcy grup	
Świat zawodów i rynek pracy Dziecko: 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie; 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które	- rozmowy na temat różnych zawodów oraz poznawanie zawodów z otoczenia dziecka, - zaznajomienie z osobami i charakterem i pracy osób zatrudnionych w szkole i przedszkolu	- dzieci starsze i młodsze	- rodzice, pielęgniarka, policjant, straż pożarna pedagog, pracownicy	Rok szkolny	Wychowawcy grup	

wzbudziły jego zainteresowanie, - zawody moich rodziców
 oraz identyfikuje i opisuje – rozmowy kierowane z
 czynności zawodowe uwzględnieniem znaczenia
 wykonywane przez te osoby; pracy wykonywanej przez
 2.3 wskazuje zawody rodziców - zapoznanie z
 zaangażowane w powstawanie pracą policjanta, strażaka,
 produktów codziennego użytku pielęgniarki, nauczyciela
 oraz w zdarzenia, w których poprzez zaproszenie
 dziecko uczestniczy, takie jak przedstawicieli tych
 wyjście na zakupy, koncert, zawodów na spotkanie z
 pocztę; dziećmi
 2.4 podejmuje próby - odgrywanie różnych ról
 posługiwania się przyborami i zawodowych w zabawie,
 narzędziami zgodnie z ich zabawy typu kalambury,
 przeznaczeniem oraz w sposób korzystanie z zabawek
 twórczy i niekonwencjonalny; powiązanych z różnymi
 2.5 opowiada o sobie w grupie zawodami
 rówieśniczej. - w trakcie zajęć poznawanie
 i właściwe posługiwanie się
 różnymi narzędziami -
 rozmowy kierowane o sobie,
 swojej ulubionej zabawce,
 miejscu zamieszkania,
 rodzinie

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko: 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej)
 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

- poznawanie infrastruktury przedszkola i szkoły oraz możliwości jakie się z nimi wiążą
 -Wychowawcy Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka,

- dzieci starsze i młodsze

- rodzice

Rok szkolny

Wychowawcy grup/Pedagog

- poznanie kolejnych etapów edukacji na przykład poprzez rozmowy na temat rodzeństwa, , udział we wspólnych imprezach ogólnoszkolnych, wskazywanie różnic na poszczególnych etapach - nazywanie czynności, poszerzanie słownictwa, poznawanie elementów których dziecko lubi się uczyć i ich wskazywanie np: poprzez zabawę, informację zwrotną o postępach

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych	Dziecko:	- umożliwienie dzieciom podejmowania decyzji np: poprzez pracę w grupie, wybór zabawy, wdrażanie do samodzielnego rozwiązywania sytuacji problemowych na miarę własnych możliwości, -rozwijanie kreatywności i wyobraźni np.: poprzez prace plastyczne i techniczne, swobodne zabawy, samodzielne komponowanie posiłków z zaproponowanych produktów rozmowy na temat tego kim dziecko chciałoby zostać w przyszłości i co jest	- dzieci starsze i młodsze	- rodzice	Rok szkolny	Wychowawcy grup
	4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;					
	4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;					
	4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.					

do tego potrzebne (jakie
umiejętności) Nasze zasady.
Stworzenie regulaminu
grupy, kształtowanie
umiejętności przestrzegania
zasad np.: podczas zabawy na
placu zabaw, spacerów ,
przebywania w Sali,
spożywania posiłków

Przykładowe działania w ramach preorientacji:

- Rozmowy z rodzicami: Zaproszenie rodziców do przedszkola, aby opowiedzieli o swojej pracy.
- Obserwacja: Bezpośrednia obserwacja pracy ludzi i wykonywanych przez nich czynności.
- Zabawy edukacyjne: Gry, quizy i krzyżówki o zawodach, np. z cyklu "Zgadnij zawód".
- Wizyty w miejscach pracy: Krótkie, poznawcze wycieczki, np. do remizy strażackiej czy sklepu.
- Zabawy tematyczne: Naśladowanie czynności zawodowych w zabawie.
- Wspieranie aktywności: Zachęcanie dzieci do podejmowania różnych działań i dzielenia się pomysłami.

Przewidywane efekty:

- dziecko wie co lubi robić, co robi dobrze, czym się interesuje, czego lubi się uczyć
- umie planować swoją zabawę i aktywność, wchodzi w interakcje społeczne, widzi związki przyczynowo skutkowe różnych działań
- potrafi opowiedzieć o sobie
- zna zawody ze swojego otoczenia i potrafi powiązać z nimi różne narzędzia

- wie że edukacja ma wiele etapów

- umie powiedzieć kim chciałby zostać w przyszłości

Klasy I-III

Rodzaj/tematyka działań wynikająca z treści programowych	Metody i formy realizacji działań	Odbiorcy	Osoby współpracujące z przedszkolem	Terminy realizacji działań	Realizatorzy	Uwagi
Poznanie siebie Uczeń: 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.	-- zajęcia integracyjne w klasach I - rozwijanie zainteresowań poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach dodatkowych, przedstawieniach, kołach zainteresowań, promowanie czytelnictwa - planowanie przez nauczycieli zajęć z uwzględnieniem różnych zainteresowań (plastycznych, muzycznych sportowych) oraz stwarzanie okazji do osiągnięcia sukcesu, - nauka odpowiedzialności np: poprzez pełnienie różnych funkcji w klasie, dyżury uczniowskie - udział w konkursach, przedstawieniach szkolnych, apelach	Klasy 1 Uczniowie	- rodzice wychowawcy specjaliści zatrudnieni w szkole, nauczyciel bibliotekarz	Rok szkolny	Pedagog/psycholog Osoby pracujące z dziećmi: wychowawcy, specjaliści	
Świat zawodów i rynek pracy	Poznanie różnych	Uczniowie	- rodzice	Rok szkolny	Wychowawcy,	

Uczeń:	zawodów i ich roli oraz	wychowawcy	specjaliści
2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;	narzędzi które się z nimi wiążą np: poprzez bieżącą pracę na lekcji, wycieczki,	specjaliści zatrudnieni w szkole, pedagog,	
2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;	udział w wydarzeniach kulturalnych, rozmowy na temat tego czym zajmują się dorośli z otoczenia dzieci - organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów np: policjant, strażak, pielęgniarka	psycholog, instytucje współpracujące ze szkołą	
2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;	- uczenie sumiennej pracy, budowanie poczucia		
2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;	sprawstwa np: poprzez tworzenie gazetek, prace na rzecz klasy i szkoły,		
2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;	systematyczne odrabianie prac domowych, zachęcanie do korzystania ze szkolnej biblioteki		
2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.	- korzystanie z różnych narzędzi przy wykonywaniu prac np.: zakładanie hodowli,		
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	- przy pomocy rodziców korzystanie z różnych źródeł wiedzy (słowniki, internet)	Uczniowie	
Uczeń:	celem pozyskiwania potrzebnych informacji,	- rodzice	Rok szkolny
3.1 zna potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;	- stwarzanie możliwości do budowania świadomości zainteresowań edukacyjnych,	wychowawcy	Wychowawcy, specjaliści
3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;		specjaliści zatrudnieni w szkole, pedagog, psycholog,	

3.3 zna różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

treści, których dziecko lubi się uczyć np: poprzez pracę w grupach, zabawę, projekty

- prowadzenie rozmów kierowanych dotyczących zainteresowań, roli nauki i pracy, kolejnych szczebli edukacji
- wskazywanie w jaki sposób korzystać z narzędzi multimedialnych

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 wraz z rodzicami w wychowawcą próbuje podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zachęcanie do pogłębiania swojej wiedzy poprzez udzielanie informacji zwrotnej, stosowanie zasad oceniania kształtującego i rozwijanie kompetencji uczenia się

- stwarzanie okazji do pracy w grupach, tworzenie projektów, gazetek
- pełnienie różnych funkcji w klasie
- współpraca z rodzicami w zakresie stwarzania warunków do uczenia się w domu
- w sytuacjach tego wymagających po konsultacji z rodzicami kierowanie na badania w PPP Spotkanie trójstronne(nauczyciel,

Uczniowie

- rodzice
wychowawcy
specjaliści zatrudnieni w szkole, pedagog, psycholog, poradnia psychologiczno - pedagogiczna

Rok szkolny

Wychowawcy, specjaliści

Doradztwo zawodowe – program zajęć edukacyjnych dla uczniów specjalnego przedszkola oraz specjalnej szkoły podstawowej - Katarzyna Błaszak
rodzic, dziecko) podczas
którego wskazywane są
mocne i słabe strony dziecka
oraz kierunek dalszej pracy

Przykładowe działania w ramach orientacji zawodowej w klasach I-III:

- Rozmowy z rodzicami: zaproszenie rodziców do szkoły, aby opowiedzieli o swojej pracy.
- Obserwacja: bezpośrednia obserwacja pracy ludzi i wykonywanych przez nich czynności.
- Zabawy edukacyjne: gry, quizy i krzyżówki o zawodach, np. z cyklu "Zgadnij zawód".
- Wizyty w miejscach pracy: krótkie, poznawcze wycieczki, np. do remizy strażackiej czy sklepu.
- Zabawy tematyczne: naśladowanie czynności zawodowych w zabawie.
- Wspieranie aktywności: zachęcanie dzieci do podejmowania różnych działań i dzielenia się pomysłami.
- Brawo ja! – prezentacja własnych talentów
- Zawód moich rodziców
- Reporterskim okiem – wywiad z pracownikami szkoły
- Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan?

Przewidywane efekty:

- uczeń zna swoje zainteresowania, potrafi je zaprezentować i wie jak może je rozwijać,
- umie powiedzieć kim chciałby zostać w przyszłości,
- wskazuje swoje mocne strony i te nad którymi jeszcze musi popracować,

- dostrzega znaczenie pracy osób wykonujących poszczególne zawody,
- posługuje się różnymi narzędziami - rozumie konieczność stałego uczenia się, wie czego lubi się uczyć i gdzie może pozyskiwać różne informacje
- potrafi pracować samodzielnie, współpracować z grupą i planować własne działania

Klasy IV – VI

Rodzaj/tematyka działań wynikająca z treści programowych	Metody i formy realizacji działań	Odbiorcy	Osoby współpracujące z przedszkolem	Terminy realizacji działań	Realizatorzy	Uwagi
Poznanie siebie Uczeń: 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.	Realizacja programu profilaktycznego szkoły. Prezentacja talentów np: poprzez udział w apelach, konkursach szkolnych. Realizacja zajęć z wychowawcą zmierzających ku lepszemu poznaniu samego siebie przez uczniów. Udział w zajęciach rewalidacyjnych. Prezentacja siebie. Na lekcjach uczniowie uczą się tworzenia wypowiedzi na temat swoich umiejętności, uczą się opisywać siebie Podczas zajęć uświadamiają sobie potrzeby zarządzania sobą i swoim czasem (w miarę możliwości).	Uczniowie	Rodzice	Rok szkolny	Nauczyciele, specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog	

Świat zawodów i rynek pracy	Nauczyciele zapoznają uczniów z zawodami.	Uczniowie	Rodzice instytucje wspomagające pracę szkoły	Rok szkolny	Nauczyciele, specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog
Uczeń:					
2.1 rozróżnia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów dla danej grupy, zna różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;	Wykorzystywanie różnych momentów w pracy dydaktyczno – wychowawczej do prezentacji różnych zawodów np: poprzez rozmowy, filmy, wycieczki wskazywanie wzorców osobowych i autorytetów.				
2.2 wie czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;	Zajęcia z wychowawcą poświęcone znaczeniu pracy w życiu człowieka i jej powiązaniu z uzyskiwanymi dochodami. Nauka korzystania z różnych narzędzi. Nauka przedsiębiorczości np: poprzez organizację Kiermaszu Świątecznego.				
2.3 w miarę możliwości posługuje się przybarami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;	Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów np: policjant, strażak,				
2.4 zna rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.					
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Zajęcia na temat różnych sposobów uczenia się.	Uczniowie	Rodzice, nauczyciel bibliotekarz, instytucje kultury	Rok szkolny	Nauczyciele, specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog
Uczeń:	Wskazywanie różnych metod uczenia się oraz sposobów pozyskiwania informacji				
3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz zna swój indywidualny sposób	Wdrażanie do samokształcenia i docierania				

nauki;
3.2 wskazuje zagadnienia szkolne, których lubi się uczyć;
3.3 przy pomocy dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

do informacji za pomocą słowników, internetu, pomoc koleżeńską.
Nauczyciel pomaga rozwijać umiejętności niezbędne uczniom do korzystać z narzędzi multimedialnych tak by było to bezpieczne oraz jak poruszać się w sieci i rozsądnie poszukiwać w niej informacji. Udział w zajęciach rewalidacyjnych wg. potrzeb oraz rozwijanie zainteresowań.

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji

edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
4.2 zna czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
4.3 próbuje wraz z rodzicami i wychowawcą podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

W sytuacjach tego wymagających, po konsultacji z rodzicami kierowanie na ponowne badania w PPP.
Spotkanie trójstronne i IPET-owe (nauczyciel, rodzic, dziecko) podczas którego wskazywane są mocne i słabe strony dziecka oraz kierunek dalszej pracy.
Zachęcanie do aktywności na rzecz szkoły i klasy oraz środowiska lokalnego np: poprzez udział w akcjach charytatywnych, udział w wycieczkach klasowych uczniowie są wdrażani do

Uczniowie

Rodzice, poradnia psychologiczno - pedagogiczna

Rok szkolny

Nauczyciele, specjaliści, wychowawcy, pedagog, psycholog

planowania własnej pracy z
wykorzystaniem kalendarza,
tworzenia planów pracy i
planów dnia.

Uświadomienie potrzeby
zarządzania sobą i swoim
czasem

Przykładowe działania w ramach orientacji zawodowej w klasach IV-VI:

1. Zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą. Wychowawcy wybierają działania zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.

2. Przykładowe działania:

- Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych
- Wybieram ten zawód, bo...
- Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się
- Umiejętności – od przeszłości do przyszłości
- Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe
- Rozmowy z rodzicami: zaproszenie rodziców do szkoły, aby opowiedzieli o swojej pracy.
- Obserwacja: bezpośrednia obserwacja pracy ludzi i wykonywanych przez nich czynności.
- Zabawy edukacyjne: gry, quizy i krzyżówki o zawodach, np. z cyklu "Zgadnij zawód".
- Wizyty w miejscach pracy: krótkie, poznawcze wycieczki, np. do remizy strażackiej czy sklepu.
- Zabawy tematyczne: naśladowanie czynności zawodowych w zabawie.

- Wspieranie aktywności: zachęcanie dzieci do podejmowania różnych działań i dzielenia się pomysłami.

Przewidywane efekty:

- uczeń zna swoje zainteresowania, potrafi je zaprezentować i wie jak może je rozwijać,
- uczeń wie czym się interesuje, potrafi opowiedzieć i zainteresować tym innych,
- wie jakie są jego mocne strony
- umie powiedzieć kim chciałby zostać w przyszłości,
- rozumie znaczenie pracy i jej związek z zarabianiem pieniędzy
- wskazuje swoje mocne strony i te nad którymi jeszcze musi popracować,
- dostrzega znaczenie pracy osób wykonujących poszczególne zawody,
- posługuje się różnymi narzędziami - rozumie konieczność stałego uczenia się, wie czego lubi się uczyć i gdzie może pozyskiwać różne informacje
- potrafi pracować samodzielnie, współpracować z grupą i planować własne działania

Klasy VII – VIII

Rodzaj/tematyka działań wynikająca z treści programowych	Metody i formy realizacji działań	Odbiorcy	Osoby współpracujące z przedszkolem	Terminy realizacji działań	Realizatorzy	Uwagi
Poznanie siebie Uczeń: 1.1 zna wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności,	- na spotkaniu z pielęgniarką oraz na lekcjach omawianie stanu zdrowia i chorób człowieka w nawiązaniu do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych	Uczniowie	Rodzice poradnia psychologiczno – pedagogiczna pielęgniarka	Roku szkolnym	Pedagog psycholog nauczyciele, wychowawcy, specjaliści	

uzdolnienia, kompetencje, zawodach
 predyspozycje zawodowe); - zajęcia z wychowawcą
 1.3 dokonuje syntezy poświęcone autorefleksji i
 przydatnych w planowaniu autoanalizie swoich
 ścieżki edukacyjno-zawodowej możliwości i ograniczeń w
 informacji o sobie; odniesieniu do planów
 1.4 z pomocą rodziców i edukacyjno – zawodowych
 wychowawcy rozpoznaje własne oraz hierarchii wartości
 ograniczenia jako wyzwania w -współdział uczniów w
 odniesieniu do planów dokonywaniu oceny
 edukacyjno-zawodowych; zachowania w bieżącej pracy
 1.5 z pomocą rodziców i - stwarzanie okazji do
 wychowawcy rozpoznaje swoje rozpoznawania własnych
 możliwości i ograniczenia w słabych i mocnych stron
 zakresie wykonywania zadań
 zawodowych i z pomocą
 rodziców i wychowawcy
 uwzględnia je w planowaniu
 ścieżki edukacyjno zawodowej;
 1.6 z pomocą rodziców i
 wychowawcy określa aspiracje i
 potrzeby w zakresie własnego
 rozwoju i możliwe sposoby ich
 realizacji;
 1.7 określa własną hierarchię
 wartości i potrzeb.

Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 z pomocą wyszukuje i
 analizuje informacje na temat
 zawodów oraz charakteryzuje
 wybrane zawody, zna

- poznawanie różnych
 zawodów na zajęciach i przy
 okazji wyjść klasowych oraz
 kwalifikacji potrzebnych do
 ich wykonywania ,
 - zapoznanie się z pracą

Uczniowie

Rodzice poradnia
 psychologiczno –
 pedagogiczna firmy
 lokalne biblioteka

Roku szkolnym

Pedagog psycholog
 nauczyciele,
 wychowawcy,
 specjaliści

możliwości ich uzyskiwania; wykonywaną przez różne
 2.2 zna własne zasoby i osoby w trakcie bieżących
 preferencje i wymagania rynku zajęć edukacyjnych oraz
 pracy i oczekiwania wycieczek,
 pracodawców;
 2.3 zna zjawiska i trendy
 zachodzące na współczesnym
 rynku pracy, z uwzględnieniem
 regionalnego i lokalnego rynku
 pracy;
 2.4 zna znaczenie pracy w życiu
 człowieka;
 2.5 analizuje znaczenie i
 możliwości doświadczania
 pracy;
 2.6 zna wartości związane z
 pracą i etyką zawodową;
 2.7 dokonuje pobieżnej
 autoprezentacji;
 2.8 zna instytucje wspomagające
 planowanie ścieżki edukacyjno-
 zawodowej, w tym instytucje
 rynku pracy.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Zapoznanie z ofertą
 edukacyjną różnych szkół,
 Uczeń: wymaganiami i kryteriami
 3.1 z pomocą rodziców i rekrutacyjnymi, podczas
 wychowawcy analizuje zajęć informatyki oraz w
 możliwości dalszego kształcenia, zasobach biblioteki
 korzystając z dostępnych źródeł nauczyciele pomagają
 informacji; znaleźć ofertę edukacyjną
 3.2 zna znaczenie uczenia się szkół, przedstawić zasady

Uczniowie	Rodzice poradnia psychologiczno – pedagogiczna firmy lokalne biblioteka	Roku szkolnym	Pedagog psycholog nauczyciele, wychowawcy, specjaliści
-----------	--	---------------	---

przez całe życie.

rekrutacji zapraszanie na
spotkania z uczniami
przedstawicieli różnych
szkół, udział w dniach
otwartych
- umożliwienie udziału w
zajęciach rewalidacyjnych i
rozwijających
zainteresowania

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

4.1 z pomocą rodziców i wychowawcy dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej;
4.2 z pomocą rodziców i wychowawcy określa cele i plany edukacyjno-zawodowe;
4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
4.4 z pomocą rodziców i wychowawcy planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową.

- doskonalenie umiejętności autoprezentacji np. poprzez prezentację własnej pracy na forum klasy, udział w apelach, uroczystościach udział w rekrutacji

Uczniowie

Rodzice poradnia
psychologiczno –
pedagogiczna

Roku szkolnym

Pedagog psycholog
nauczyciele,
wychowawcy,
specjaliści

Przykładowe działania w ramach orientacji zawodowej w klasach VII-VIII:

1. Zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą, nauczycieli, pedagoga i psychologa (według uznania i potrzeb nauczyciela i uczniów).

2. Przykładowe tematy na zajęcia:

a. proponowane tematy lekcji w klasie 7:

- Poznaje siebie, autoprezentacja.
- Moje zainteresowania.
- Moje mocne i słabe strony.
- Jaki jestem? Samopoznanie.
- Moje umiejętności. Ja w oczach innych.
- Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.
- Zawody - co warto o nich wiedzieć.
- Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
- Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?
- Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.

b. proponowane tematy lekcji w klasie 8:

- Wszyscy jesteśmy zdolni!
- Mam wiedzę osobie i nie zawaham się jej użyć!
- Czym się interesuję.

- Umiejętności a zawód.
- Omawiamy temat zdrowia w kontekście wyboru przyszłego zawodu
- Współpraca-kompetencja kluczowa na rynku pracy.
 - Lokalny rynek pracy (w tym zawody nadwyżkowe i deficytowe).
- Moje CV - moja reklama na rynku pracy
 - Jak napisać CV?
- Zawody przyszłości.
- Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? Spotkanie z przyszłością.
- Droga, która idę...Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa.
- Oferta edukacyjna w Twojej okolicy. Horyzont bliski i daleki.
- Planuj sprytnie, czyli bądź S.M.A.R.T.

3. Ze względu na podstawę programową, która nie uwzględnia zajęć z doradztwa zawodowego w klasach 7 i 8 szkoły podstawowej dla uczniów z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności intelektualnej – nie będzie zajęć stricte z doradztwa zawodowego.

Przewidywane efekty:

- uczeń zna swoje zasoby ,
- jest świadomy przeciwwskazań zdrowotnych i ograniczeń do wykonywania niektórych zawodów,
- potrafi określić własną hierarchię wartości,
- potrafi dokonać autoprezentacji,
- potrafi zaplanować dalszy rozwój edukacyjno – zawodowy,

- zna formalne i pozaformalne wymagania do wykonywania zawodów, które go interesują,
- zna instytucje do których może zwrócić się o pomoc przy planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej,

Ewaluacja programu

Efektom ewaluacji powinno być doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły lub lokalnego rynku pracy. Realizacja programu powinna być na bieżąco monitorowana. Wskazane jest, by osoba realizująca program ewaluowała swoją pracę poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat przydatności poruszanych zagadnień i sposobu prowadzenia zajęć.

Pozyskiwanie informacji o efektach prowadzonych zajęć odbywa się między innymi poprzez:

- pytania zadawane uczniom na zakończenie zajęć, które służyć mają m.in. wyciągnięciu wniosków, refleksji uczniów, co było przydatne dla uczniów, w jaki sposób mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności, zachęceniu ich do refleksji. Gromadzenie informacji zwrotnych może też okazać się bardzo użyteczne z punktu widzenia doskonalenia metod, form i warsztatu pracy doradcy zawodowego/koordynatora doradztwa zawodowego/nauczyciela realizującego program;
- analizę zgromadzonej dokumentacji w osobistym portfolio ucznia zawierającą wymierne efekty zajęć;

Przepisy prawa polskiego dotyczące doradztwa zawodowego

Podstawy prawne związane z realizacją WSDZ w szkole zostały zawarte w następujących dokumentach:

- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019r. poz.325) ze zmianami
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j. t. dz. u. z 2025 r. poz. 881)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. dz.u. z 2024 r. poz. 986 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. (Dz. U. z 2024 r. poz. 781).
- Rozporządzenie MEN z dnia 25 lipca 2025r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub

Doradztwo zawodowe – program zajęć edukacyjnych dla uczniów specjalnego przedszkola oraz specjalnej szkoły podstawowej - Katarzyna Błaszak
znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej ([Dz.U. 2025 poz. 1052](#)) z późniejszymi zmianami.

- Obwieszczenie MEN z dnia 25 lipca 2023r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach ([Dz.U. 2023 poz. 1798](#)).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2020 poz. 1309).
- Rozporządzenie MEN z 10 listopada 2023r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. 2023 r. poz. 2499)

**Program można modyfikować w trakcie trwania roku szkolnego.
Zadania realizowane przez wychowawców i nauczycieli nie zostały ujęte w harmonogramie.
Termin ich realizacji zależy od planów zajęć i lekcji wychowawczych dla poszczególnych klas.**